

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM W 2004 R.

Powierzchnia ogólna Małopolski według stanu na dzień 1.01.2004 r. wynosiła 1518,9 tys. ha. Użytki rolne zajmowały 61,9% obszaru województwa, w tym grunty orne 43,9%, grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione 29,9%, grunty zabudowane i zurbanizowane 5,2%, w tym tereny komunikacyjne 3,0%.

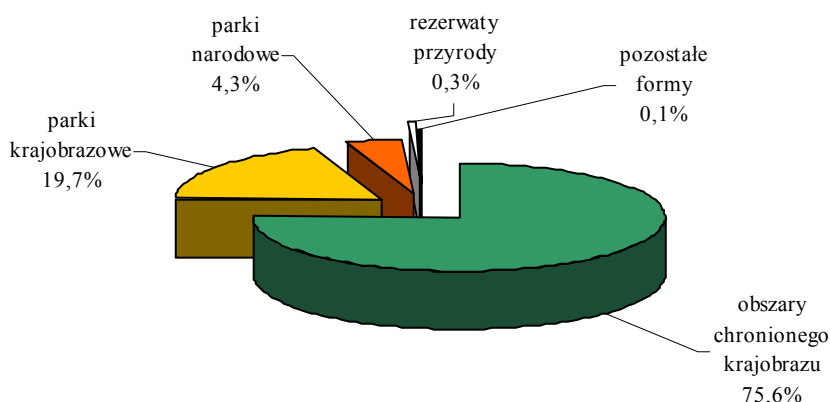
W 2004 r. wyłączono na cele nierolnicze i nieleśne 216 ha gruntów rolnych i leśnych (o 22,0% więcej niż w 2003 r.), z czego 58,8% przeznaczono na tereny osiedlowe.

Powierzchnia **gruntów zdewastowanych i zdegradowanych** na koniec 2004 r. wyniosła 3143 ha (4,6% gruntów w kraju) i kształtowała się na poziomie ubiegłego roku (3147 ha). Rekultywacją objęto 106 ha (aż o 60,6% więcej niż w 2003 r.), co stanowi 4,5% gruntów objętych rekultywacją w Polsce. Zagospodarowano 32 ha (o 22,0% mniej niż w ub. roku) czyli 2,0% gruntów zagospodarowanych w kraju.

Powierzchnia **obszarów prawnie chronionych** w końcu 2004 r. w województwie wyniosła 894,5 tys. ha, tj. 58,9% powierzchni ogólnej województwa (8,8% powierzchni chronionej w Polsce). Największą powierzchnię obszarów prawnie chronionych posiadały powiaty: limanowski (100% ogólnej powierzchni powiatu), nowosądecki (100%), nowotarski (100%) i tatrzański (100%), a najmniejszą powiat wielicki (0,4%) i oświęcimski (0,6%). Na 1 mieszkańca przypadało 2744 m² obszarów prawnie chronionych, najwięcej w powiecie miechowskim – 11434 m²/1 osobę, a najmniej w powiecie wielickim, tylko 16 m²/1 osobę. W województwie odnotowano 2180 pomników przyrody (o 12,8% więcej niż w 2003 r.).

STRUKTURA OBSZARÓW PRAWNIE CHRONIONYCH W 2004 R.

Stan w dniu 31 XII

Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej w miastach Małopolski zajmowały 3135,1 ha, tj. 1,9% powierzchni ogólnej miast. Na 1 mieszkańca miasta przypadało 19,3 m² terenów zielonych (w Krakowie 16,4 m², w Tarnowie 15,3 m²).

W województwie małopolskim, które zajmowało w 2004 r. 4,9% powierzchni Polski, wyemitowano 10,1% krajowych zanieczyszczeń pyłowych i 6,1% gazowych (łącznie z CO₂), nagromadzono

10,2% odpadów (z wyłączeniem komunalnych), zebrano 6,3% odpadów komunalnych i wywieziono 4,4% nieczystości ciekłych, pobrano 8,0% wody na potrzeby ludności i gospodarki narodowej; wytworzono 12,9% ścieków wymagających oczyszczenia.

Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2004 r. wyniósł 879,9 hm³ (zmniejszył się od ubiegłego roku tylko o 0,7%). Najwięcej wody pobrano na cele produkcyjne (poza rolnictwem i leśnictwem) - 72,6% i na cele eksploatacji sieci wodociągowej – 17,6% ogólnej ilości.

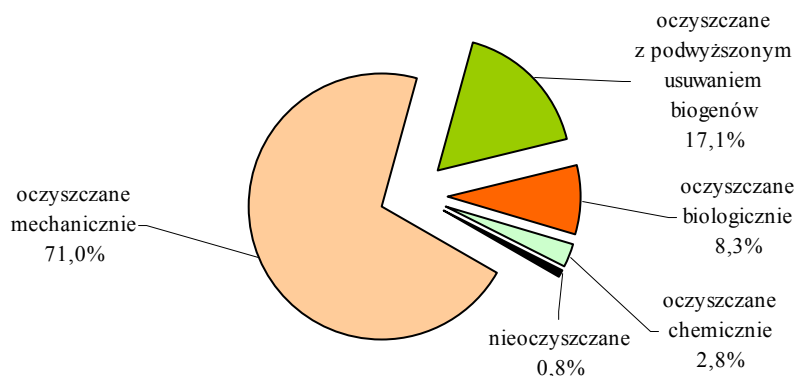
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności wynosiło 824,5 hm³ (na powiat krakowski przypadało 563,4 hm³) i w porównaniu z 2003 r. było wyższe o 0,2%. Na cele przemysłowe zużyto 75,1% wody, a na eksploatację sieci wodociągowej 14,6%. Zużycie wody z wodociągów sieciowych w gospodarstwach domowych wyniosło 88,8 hm³ i było niższe o 2,4% w porównaniu z ub. rokiem. Z ogólnej ilości wody zużytej przez gospodarstwa domowe 73,0% przypadało na miasta.

Długość sieci wodociągowej w końcu 2004 r. wynosiła 15528,8 km i zwiększyła się o 2,6% w porównaniu do 2003 r.

W 2004 r. odprowadzono do wód powierzchniowych lub do ziemi 833,2 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych (o 1,5% mniej niż przed rokiem). Wody chłodnicze (umownie czyste) stanowiły 66,9% ogółu odprowadzonych ścieków.

Ścieków wymagających oczyszczenia odprowadzono 275,5 hm³ (o 3,9% mniej niż w ub. roku). W wymaganym stopniu (chemicznie, biologicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów) oczyszczono 28,2% ścieków, w sposób mechaniczny – 71,0%, a pozostałe 0,8% ścieków trafiło do wód powierzchniowych bez żadnego oczyszczenia.

ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA W 2004 R.

Długość sieci kanalizacyjnej na koniec 2004 r. wyniosła 6479,1 km i zwiększyła się o 10,7% w stosunku do 2003 r. (na wsi o 15,2%).

Z ogółu ścieków wymagających oczyszczenia 79,1% ścieków odprowadzono z 5 miast m.in.: z Bukowna 132,6 hm³ (w 98,2% oczyszczonych mechanicznie), z Krakowa 54,1 hm³ (w 75,0% oczyszczonych mechanicznie), z Tarnowa 12,9 hm³ (w 55,9% oczyszczonych z podwyższonym usuwaniem biogenów). Według stanu na koniec 2004 r. w Małopolsce działało 227 oczyszczalni ścieków komunalnych (189 typu biologicznego, 35 z podwyższonym usuwaniem biogenów i 3 typu mechanicznego).

W 2004 r. w województwie małopolskim **emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych** w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (sektor energetyczno-przemysłowy decydujący o skali i strukturze emisji) wynosiła 189,9 tys. ton (bez CO₂) i była wyższa o 7,2% niż w 2003 r.

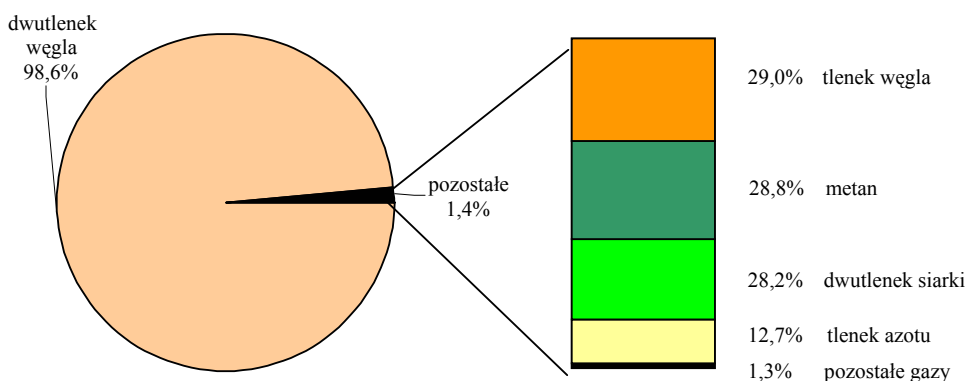
W urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza zatrzymano 99,0% wytworzonych pyłów i 44,8% gazów (bez CO₂).

Emisja zanieczyszczeń pyłowych wynosiła 12,4 tys. ton (tj. 0,8 ton/rok/km²) i zwiększyła się o 7,8% w porównaniu do ub. roku. Emisja ta pochodziła w 67,7% ze spalania paliw. Skoncentrowana była w 77,7% w 4 miastach, m.in. w Krakowie (45,8% emisji ogółem) i Skawinie (19,2%).

Emisja zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂) wynosiła 187,5 tys. ton (12,3 tys. ton/rok/km²) i w stosunku do 2003 r. zwiększyła się o 7,2%. Na województwo małopolskie przypadało 14,6% emisji tlenu węgla i 13,2% emisji metanu.

Emisja zanieczyszczeń gazowych (z CO₂) w 91,7% skoncentrowana była w 5 miastach, przede wszystkim w Krakowie (34,5% emisji ogółem), w Skawinie (22,4%) i w Trzebini (21,2%).

STRUKTURA EMISJI GAZOWYCH PRZEMYSŁOWYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA (łącznie z CO₂) W 2004 R.

Według stanu na koniec 2004 r. ogólna ilość **odpadów** (z wyłączeniem komunalnych) dotychczas składowanych (nagromadzonych) w środowisku wyniosła 178741,5 tys. ton. Na 1 km² powierzchni województwa małopolskiego przypadło 11,8 tys. ton odpadów (w kraju 5,6 tys. ton).

Z ogólnej ilości tych odpadów składowanych na składowiskach własnych, aż 71,1% znajdowało się na terenie 3 miast: Krakowa (29,1%), Bukowna (23,1%) i Trzebini (18,9%).

Największą grupę odpadów stanowiły:

- odpady powstające przy poszukiwaniu, wydobywaniu, fizycznej i chemicznej przeróbce rud oraz innych kopalin – 51,8%,
- odpady z procesów termicznych – 31,4%,
- odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej – 12,1%.

W 2004 r. wytworzono 10079,9 tys. ton odpadów (z wyłączeniem komunalnych), tj. o 4,9% mniej niż przed rokiem. Ponad połowę, bo 51,4% wszystkich wytworzonych odpadów, stanowiły odpady powstające przy poszukiwaniu, wydobywaniu, fizycznej i chemicznej przeróbce rud oraz innych kopalin.

Z ogólnej ilości odpadów wytworzonych w ciągu roku 70,1% poddano odzyskowi, a 21,1% unieszkodliwiono (w tym przez składowanie 13,1%).

W 2004 r. **odpady komunalne**, powstające w województwie małopolskim w wyniku działalności bytowo-gospodarczej człowieka, zdeponowano na 37 wysypiskach o łącznej powierzchni 90,8 ha. W tym roku zakończono eksploatację 6 wysypisk o powierzchni 7,3 ha.

Zakłady oczyszczania zebrały 611,3 tys. ton odpadów komunalnych, z czego 68,1% przypadło na odpady powstające w gospodarstwach domowych. Wywieziono 736,0 dm³ nieczystości ciekłych, w tym 45,2% to nieczystości odebrane z gospodarstw domowych.

W 2004 r. **nakłady na ochronę środowiska** w Małopolsce wynosiły 544,5 mln zł (w cenach bieżących) i były wyższe o 25,1% od nakładów poniesionych w 2003 r. Stanowiły one 10,2% ogólnopolskich nakładów na ochronę środowiska. Najwięcej środków przeznaczono na gospodarkę ściekową i ochronę wód, tj. 52,1% (w tym na sieć kanalizacyjną odprowadzająca ścieki i wody opadowe 35,5%). Na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu przeznaczono 38,0% nakładów inwestycyjnych, na gospodarkę odpadami 5,7%. Z całości nakładów poniesionych na ochronę środowiska w Małopolsce na Kraków przypadało 29,4%.

Nakłady na gospodarkę wodną w 2004 r. wyniosły 266,0 mln zł i były o 2,1% wyższe niż przed rokiem. Stanowiły one 13,5% ogólnopolskich nakładów na gospodarkę wodną. Najwięcej środków przeznaczono na regulację i przebudowę rzek i potoków – 31,3%, na zbiorniki wodne – 26,6% oraz na ujęcia i doprowadzenia wody – 24,3%. Na Kraków przypadało 12,2% nakładów.